

Lentomiehistöä koskevien komission asetukseen 1178/2011 sisältyvien säännösten soveltaminen Suomessa

Määräyksen tausta ja säädöspерusta

EASA-perusasetuksessa eli yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/ETY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 216/2008 on määritelty lentomiehistöä koskevat pääperiaatteet ja keskeiset vaatimukset. Se kuitenkin edellytti komission antavan tietyistä asioista lisäksi tarkemmat täytäntöönpanosäännöt.¹

Komissio on antanut 3.11.2011 asetuksen (EU) N:o 1178/2011 siviili-ilmailun lentomiehistöä koskevien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen säätämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 nojalla (jäljempänä *lentomiehistöasetus*). Tämä asetus käsitti alun perin neljä liitettä, joista:

liite I (FCL) sisältää lentolupakirjoja koskevat tarkemmat vaatimukset,

liite II sisältää lentokoneiden ja helikopterien kansallisten lupakirjojen ja kelpuutusten muuntamista koskevat edellytykset,

liite III sisältää kolmannen valtion myöntämien tai sen puolesta myönnettyjen lupakirjojen hyväksymistä koskevat edellytykset,

liite IV sisältää lääketieteelliset kelpoisuusvaatimukset.

Komissio on antanut 30.3.2012 edellä mainittua täytäntöönpanoasetusta muuttavan ja täydentävän asetuksen (EU) N:o 290/2012, johon kuuluu kolme lisäliitettä:

liite V sisältää kaupalliseen lentotoimintaan osallistuvan matkustamomiehistön kelpoisuusvaatimukset,

liite VI sisältää viranomaisia koskevat vaatimukset lentomiehistön osalta

liite VII sisältää organisaatioita koskevat vaatimukset lentomiehistön osalta.

Komissio on antanut 27.1.2014 komission asetusta (EU) N:o 1178/2011 muuttavan ja täydentävän asetuksen (EU) N:o 70/2014, joka sisältää muutoksia liitteeseen VII.

Komissio on antanut 13.3.2014 komission asetusta (EU) N:o 1178/2011 muuttavan ja täydentävän asetuksen (EU) N:o 245/2014, joka sisältää muutoksia liitteisiin I, II, IV ja VI.

¹ Vanha perusasetus 216/2008 on korvattu 4 päivänä elokuuta 2018 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2018/1139 yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta. Uusi perusasetus tuli voimaan 11. syyskuuta 2018, mutta vanhan asetuksen 216/2008 nojalla annetut täytäntöönpanosäännöt pysyvät voimassa kunnes niitä erikseen muutetaan.

Komissio on antanut 17.3.2015 komission asetusta (EU) N:o 1178/2011 muuttavan ja täydentävän asetuksen (EU) 2015/445, joka sisältää muutoksia liitteisiin I, II, III, VI ja VII.

Komissio on antanut 6.4.2016 komission asetusta (EU) N:o 1178/2011 muuttavan ja täydentävän asetuksen (EU) 2016/539, joka sisältää muutoksia liitteisiin I ja VII.

Komissio on antanut 27.7.2018 komission asetusta (EU) N:o 1178/2011 muuttavan ja täydentävän asetuksen (EU) 2018/1065, joka sisältää muutoksia asetuksen 4 artiklaan ja liitteisiin I ja VI.

Komissio on antanut 31.7.2018 komission asetusta (EU) N:o 1178/2011 muuttavan ja täydentävän asetuksen (EU) 2018/1119, joka sisältää muutoksia asetuksen 2, 10a ja 12 artiklaan sekä liitteisiin I, VI ja VII. Lisäksi asetukseen lisättiin uusi liite VIII, joka sisältää ilmoituksenvaraisia koulutusorganisaatioita koskevat vaatimukset.

Komissio on antanut 14.12.2018 komission asetusta (EU) N:o 1178/2011 muuttavan ja täydentävän asetuksen (EU) 2018/1974, jossa asetukseen lisättiin uusi 4b artikla sekä muutettiin sen 12 artiklaa ja liitettä I. Asetus tuli voimaan 9.1.2019.

Asetusten siirtymäsäännösten mukaisesti jäsenvaltio voi päätöksellään lykätä asetusten tiettyjen säännösten soveltamista voimaantulosäädöksessä tarkemmin kuvattulla tavalla. Kansallisessa määräyksessä vahvistetaan, milloin Suomessa ryhdytään soveltamaan lentomiehistöä koskevia EU-säännöksiä, ottaen huomioon uusimman komission asetuksen 2018/1974 mahdollistamat soveltamisaikojen lykkäykset.

Nyt annettavalla määräyksellä kumotaan aiempi 5.9.2018 annettu määräys GEN M1-9 (TRAFI/77726/03.04.00.00/2018). Nyt annettavassa määräyksessä myös siirtymäaikojen esitystapaa on muutettu niin, että siirtymäajan soveltamisala ja päättymisajankohta mainitaan suoraan määräyksessä eikä entiseen tapaan viittauksella EU:n lentomiehistöasetukseen.

Liikenne- ja viestintäviraston toimivalta tarkempien määräysten antamiseen ilmailun henkilölupien kelpoisuusvaatimuksista ja voimassaoloajoista sekä lentomiehistön koulutuksesta ja koulutusorganisaatioista perustuu lakiin liikenteen palveluista (320/2017), II osan 13 luvun 2 ja 6 §.

Määräyksen valmistelu

Määräys on valmisteltu virkatyönä Liikenteen turvallisuusvirastossa. Koska asetusmuutoksen 2018/1974, joka mahdollistaa uuden siirtymäajan kolmannen maan myöntämän lupakirjan ja lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen haltijoille ei-kaupallisessa lentotoiminnassa, julkaisu oli Euroopan komissiossa viivästynyt, edellisen siirtymäajan päättymisen ja uuden asetuksen voimaantulon välinen aika on katettu asetuksen (EY) N:o 216/2008 14 artiklan 4 kohdan mukaisella poikkeuksella. Mainitun kohdan mukaan jäsenvaltio voi myöntää poikkeuksia asetuksessa ja sen täytäntöönpanosäännöissä määritellyistä aineellisista vaatimuksista yllättävissä ja kiireellisissä tilanteissa tai ajallisesti rajattujen toiminnallisten tarpeiden vuoksi, jos ne eivät heikennä turvallisuutta.

Kansalliseen ilmailumääräykseen tarvittavat muutokset on valmisteltu ennakolta komission asetusmuutoksen julkaisua odottaessa samassa yhteydessä, kun eräitä muita lentomiehistön lupakirjoihin liittyviä siirtymäaikoja otettiin käyttöön. Myös nyt käyttöön otettavan siirtymäajan sisältänyt määräysluonnos GEN M1-9 oli sidosryhmille suunnatulla ulkoisella lausuntokierroksella 28.6. – 15.8. Lausunnon antoi ainoastaan Suomen ilmailuliitto, joka puolsi takarajan 8.4.2020 käyttöönottoa säännösten soveltamiselle sekä mahdollisten uusien tai myöhennettävien takarajojen huomiointia jatkossakin niin pitkälle kuin EU-asetukset sallivat. Tästä syystä nyt julkaistavasta määräysmuutoksesta ei järjestetä enää erillistä lausuntokierrosta.

Arvio määräyksen vaikutuksista

Suomi on jo siirtänyt voimassa olevalla ilmailumääräyksellä GEN M1-9 (annettu 5.9.2018) lentomiehistöasetuksen soveltamista siten kuin ko. asetus muutoksineen on mahdollistanut. Tällä määräyksellä vaikutetaan soveltamisen käynnistymisajan kohtaan, ja mahdolliset muut vaikutukset seuraavat EU-asetuksista.

Viranomaisen ja asiakkaat saavat siirtymäajan ansiosta lisää aikaa perehtyä uusiin vaatimuksiin ja valmistella niiden käyttöönottamista. Nyt käyttöön otettavaa kolmansien maiden lupakirjoihin liittyvää siirtymäaikaa on kuitenkin jo aiemmin jatkettu kansallisen poikkeuksen perusteella 8 päivään huhtikuuta 2019 asti, joten määräysmuutoksella ei ole vaikutusta viraston käytännön toimintaan lupaviranomaisena tai asiakkaiden toimintaan. Määräysmuutoksella siirtymäaikaa vain jatketaan vielä vuodella eli niin pitkälle kuin uusin EU-asetusmuutos mahdollistaa.

Määräyksellä ei arvioida olevan turvallisuus- tai ympäristövaikutuksia tai vaikutuksia esteettömyyteen.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 Soveltamisala: Määräyksessä säädetään kansallisista siirtymäajoista lentomiehistöasetuksen soveltamiseen.

2 Erityiset siirtymäajat: Määräyksen 2 kohdassa määrätään, että Suomessa käytetään täysimääräisesti komission asetusten mahdollistamat erityiset siirtymäajat.

Tällä määräysmuutoksella pidetään voimassa aikaisemmin päätetyt siirtymäajat. Lisäksi siirretään asetuksen (EU) 2018/1974 mahdollistamalla tavalla lentomiehistöasetuksen soveltamista 20 päivään kesäkuuta 2020 asti lentäjiin, joilla on kolmannen maan myöntämä lupakirja ja siihen liittyvä lääketieteellinen kelpoisuustodistus ja jotka osallistuvat asetuksen (EU) 2018/1139 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan i tai ii alakohdassa tarkoitettujen ilma-alusten muuhun kuin kaupalliseen lentotoimintaan. Mahdollisuus soveltamisajan siirtoon annetaan asetuksen 1178/2011 12 artiklan 4 kohdassa, jota on viimeksi muutettu komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2018/1974.

Kolmansien maiden lupakirjoja koskevan siirtymäajan jatko on tarpeen, koska unionin ja joidenkin kolmansien maiden väliset neuvottelut lentolupakirjojen ja lääketieteellisten kelpoisuustodistusten muuntamisesta ovat vielä kesken. Pidennyksellä varmistetaan, että jäsenvaltiot voivat edelleen hyväksyä kolmansien maiden lupakirjat ja niihin liittyvät lääketieteelliset kelpoisuustodistukset neuvottelujen edellyttämän siirtymäkauden ajan (ks. asetus 2018/1974, johdanto-osan 8 kohta).

Määräyksen aikataulu

Määräys annetaan tammikuussa 2019 edellä mainitun asetusmuutoksen 2018/1974 voimaan tullessa tai mahdollisimman pian sen jälkeen.

Määräyksestä viestiminen

Uudesta määräyksestä tiedotetaan Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivustolla (www.traficom.fi) sekä ilmailun sääntelyn sidosryhmäjakelun kautta. Valmis määräys julkaistaan viraston määräyskokoelmassa ja Finlex-säädöstietopalvelussa.